

Warszawa, dnia 2010-01-14

U W A G I

Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji [PIIT] do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw po pracach podkomisji na podstawie sprawozdania z 21 grudnia 2009 roku.

W odpowiedzi na przekazany do Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (dalej jako PIIT lub Izba) rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw, PIIT przedstawia następujące komentarze, uwagi i propozycje:

Uwagi i komentarze:

1. Pobór wynagrodzeń przez organizacje zbiorowego zarządzania

- Art. 107¹ ust. 1 projektu ustawy

Jedynym kryterium, którym powinien kierować się minister przy wyborze organizacji zbiorowego zarządzania to „konieczność zapewnienia efektywnego poboru wynagrodzeń i ich wypłaty uprawnionym”. W projekcie ustawy nie jest jasne, czy organizacja ta będzie pobierać opłaty od pobranych wynagrodzeń, czy też będzie to nałożony na nią ustawowo nieodpłatny obowiązek poboru wynagrodzeń i ich odprowadzania i wreszcie, w jakim trybie będzie to robić.

Obowiązek nałożenia nieodpłatnego poboru opłat, wyznaczony przez ministra powinien w sposób wyraźny wynikać z ustawy. W uzasadnieniu do projektu powinno znaleźć się zatem stosowne uzasadnienie proponowanego modelu prawnego (powody nowelizacji, różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym). Należałoby też naszym zdaniem wyraźnie określić kryteria wyboru, jakimi kierować ma się minister nakładając na określony podmiot obowiązek, ocenić wpływ oraz następstwa takiego rozstrzygnięcia na rynek właściwy.

Ustalenie w ustawie możliwości pobierania opłat przez organizację, powinno określać, z czego będą wynikać stawki opłat pobierane przez wyznaczoną przez ministra organizację. Konieczne byłoby określenie w ustawie przejrzystego sposobu wyboru danej organizacji – np. przetargowy, uwzględniający także koszt poboru wynagrodzeń oferowany przez daną organizację oraz „zachowanie warunków konkurencji”.

Postulowany byłby tutaj tryb konsultacji z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że proponowane rozwiązanie doprowadzi do sytuacji zaistnienia monopolu na rynku obrotu prawami autorskimi i pokrewnymi.

Wydaje się również wskazane, aby w procesie projektowania modelu regulacyjnego, minister zasięgał opinii nie tylko kilku organizacji zbiorowego zarządzania (co wynika w sposób jasny z obecnego brzmienia projektu), ale także innych uczestników rynku (w tym podmiotów wymienionych w projektowanym art. 110² ust. 3), w możliwie najbardziej przejrzystym trybie.

Wydaje nam się także nieuzasadnione, aby rozstrzygnięcie o wskazaniu organizacji uprawnionej do poboru opłat, było wydane w rozporządzeniu – akcie generalnym, a nie np. w decyzji ministra (np. w formie obowiązku regulacyjnego).

Nie jest też jasne, na jakich zasadach pozostałe organizacje miałyby udzielić pełnomocnictw do udzielenia licencji – czy treść przepisu ma być równoznaczna z pełnomocnictwem *ex lege*, czy też wskazana przez ministra organizacja może dyktować warunki i zakres pełnomocnictwa (jeśli tak, to jakiego) w odniesieniu do każdej organizacji.

2. Komisja Prawa Autorskiego

– art. 110¹ i 110² projektu ustawy

Powołana przez ministra właściwego do spraw kultury Komisja Prawa Autorskiego (art. 110¹.1 projektu) ma być organem kolegialnym powołanym m. in. do:

- wskazywania organizacji właściwej w rozumieniu ustawy, w przypadku, gdy twórca lub artysta wykonawca nie należy do żadnej organizacji zbiorowego zarządzania albo nie ujawnił swojego autorstwa,
- rozpatrywania spraw o odtworzenie akt oraz uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji,
- rozpatrywanie spraw o wykładnię orzeczenia Komisji.

Ze względu na zadania, tryb powoływania i odwoływania członków Komisji oraz jej funkcji, projektowane rozwiązanie wzbudza obawy o przejrzystość i zgodność z obowiązującym systemem prawnym.

Kandydaci stając się arbitrem Komisji, winni być w wykonywaniu swoich funkcji niezależni. Z projektu ustawy oraz uzasadnienia poza przedstawionymi wymaganiami, nie wynika czy arbitrzy ci mogą pozostawać w stosunku pracy lub może wiązać ich umowa cywilno-prawna (ryzyko wystąpienia konfliktu interesów w odniesieniu do wymienionego w projektowanym art. 110² ust. 7 postulatu niezależności).

Należy podkreślić, iż w odniesieniu do uprawnienia do zgłaszania kandydatów na arbitrów Komisji, stosując rozumowanie *a contrario*, zgodnie z postanowieniami art. 110² ust. 3 pkt 4, podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych prowadzące działalność o charakterze regionalnym, zostają pozbawione uprawnienia do zgłaszania kandydatów na arbitrów Komisji Prawa Autorskiego – uprawnienie zostaje przyznane jedynie organizacjom o charakterze ogólnopolskim.

Wątpliwości, co do wkraczania w wolność wyboru jednostki stanowi art. 110² ust. 9, w którym stwierdza się, iż „*Arbiter Komisji nie może bez ważnych powodów odmówić pełnienia funkcji członka zespołu orzekającego oraz przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego Komisji.*”. Nie wymienia się podmiotu, który wagę powodów oraz zasadność rezygnacji z pełnienia powyższych funkcji miałby oceniać.

W przypadku odwołania arbitra jest już mowa o „objęciu stanowiska” (w przeciwieństwie do wspomnianego powyżej „pełnienia funkcji”) w organach podmiotów, o których mowa w art. 110² ust. 3.

W art. 110² ust. 8 proponuje się doprecyzować datę rozpoczęcia kadencji Komisji.

Brak jest również odwołania do ewentualnego regulaminu prac Komisji, który szczegółowo określałby tryb podejmowania decyzji oraz tryb odwoławczy.

Zgodnie z art. 110⁶ projektu obsługę techniczno-organizacyjną Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw dziedzictwa narodowego. Biorąc pod uwagę fakt, iż obsługę Komisji Prawa Autorskiego będą wykonywali pracownicy ministerstwa, wątpliwości powstają, co do charakteru prawnego Komisji. Zgodnie z projektem, jest ona organem kolegialnym funkcjonującym w ramach ministerstwa. Tu nasuwają się następujące wątpliwości natury prawnej:

- jeśli Komisja funkcjonuje w ramach ministerstwa, a jej obsługa jest finansowana z budżetu państwa, dlaczego w nowelizacji wyłącza się stosowanie przepisów kpa?. Zgodnie z art. 1. Kodeksu postępowania administracyjnego normuje on postępowanie przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych,
- powyższy model regulacyjny oznacza, iż w ramach ministerstwa (właściwość kpa, jeśli chodzi o tryb rozpoznawania spraw) funkcjonuje podmiot o nieokreślonym regulaminie postępowania, mający uprawnienia do wydawania wykładni podejmowanych przez siebie rozstrzygnięć, rozpatrujący sprawy o odtworzenie akt oraz uzupełnienie lub sprostowanie orzeczenia Komisji, wypłacający comiesięczne wynagrodzenie przewodniczącemu Komisji i jego zastępcy oraz członkom zespołów orzekających Komisji za udział w orzekaniu,
- następnie od orzeczeń Komisji (pytanie o ich charakter prawny) przysługuje odwołanie do sądu i w postępowaniu tym stosuje się przepisy kpc o apelacji.

Niezależnie od powyższego nie jest jasne, jaki zakres terytorialny ma mieć kognicja Komisji Prawa Autorskiego. Czy Komisja będzie mogła określać stawki dla podmiotów z innych krajów UE, które reprezentowałyby polskich twórców (zasada wolności zrzeszania się, swoboda świadczenia usług oraz konkurencyjność)?

Tu należy przypomnieć decyzję Komisji Europejskiej nr COMP/C2/38.698-CISAC (dalej „CISAC”), z której wynika, że organizacje z różnych praw członkowskich mogą reprezentować twórców z danego kraju i nie należy ograniczać konkurencji między nimi. Nie jest też jasne, czy polskie organizacje reprezentujące twórców poza granicami Polski będą musiały stosować stawki określone przez Komisję Prawa Autorskiego. Ewentualne wyłączenia należałoby określić w ustawie.

Ważnym postulatem byłoby także rozważenie, czy wyłącznie pole eksploatacji powinno być jedynym wskaźnikiem decydującym o wysokości stawek. Należy pamiętać, że np. kanał filmowy ma inną specyfikę niż kanał sportowy i inny jest udział praw chronionych ustawą w każdym z tych kanałów. Nieproporcjonalnym obciążeniem, a przez to niezgodnym z Konstytucją, byłoby określanie takich samych kwot niezależnie od „roli” praw autorskich lub pokrewnych w korzystaniu z treści.

3. Organizacje zbiorowego zarządzania - art. 110² projektu ustawy

Punkt 3 ust. 3 dotyczy „organizacji zrzeszających podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych”, które mogą obejmować organizacje zrzeszające np. przedsiębiorców-detalistów, udzielających licencji konsumentom. Teoretycznie proponowane regulacje mogą obejmować też organizacje konsumentów, korzystających z treści np. w ramach dozwolonego użytku. Należałoby jednak doprecyzować zakres podmiotów objętych uregulowaniem projektowanym w pkt 3. Wydaje się również, że udział organizacji konsumentów w tym procesie byłby zalecany, gdyż pozwalałby zbilansować interes twórców i interes użytkowników końcowych.

Punkt 4 ust. 3 swoim zakresem regulacji obejmuje podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, prowadzące działalność o charakterze ogólnopolskim. Wydaje się, że należałoby wyraźnie rozróżnić pozycję podmiotów, które korzystają z praw autorskich od podmiotów, które same są uprawnione (są np. producentami utworów audiowizualnych, producentami wideogramów lub uprawnionymi w zakresie prawa do nadań). Jak wynika z art. 104 ust 1 ustawy: *„Organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zwanymi dalej "organizacjami zbiorowego zarządzania", w rozumieniu ustawy, są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy.”*

Podmioty, które same są lub mogą być zrzeszone w organizacjach zbiorowego zarządzania nie powinny reprezentować przedsiębiorców korzystających z praw, gdyż ich sytuacja rodziłaby uzasadnione podejrzenie o konflikt interesów i prezentowanie postaw nieetycznych.

Nieuzasadniony wydaje się obowiązek zawężenia w art. 110² ust. 4 pkt 4 podmiotów przedstawiających kandydatów do Komisji do podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, „prowadzących działalność o charakterze ogólnopolskim”. W zakresie korzystania z utworów zasięg terytorialny korzystania (lokalny, ogólnopolski, internetowy) nie powinien być jakimkolwiek wyznacznikiem implikującym zakres uprawnień.

Ten sam postulat dotyczy projektowanego w art. 110¹⁵ ust. 3 ustawy rozwiązania ograniczenia prawa negocjowania stawek wyłącznie do podmiotów prowadzących działalność o charakterze ogólnopolskim.

Należałoby określić, że podmioty uprawnione na podstawie pkt 4 powinny być wyraźnie zdefiniowane, jako podmioty, które nie są podmiotami praw autorskich lub pokrewnych na mocy ustawy, w szczególności nie są to twórcy, artyści wykonawcy, producenci lub organizacje radiowe i telewizyjne.

3. Orzeczenia Komisji Prawa Autorskiego - art. 110⁹ projektu ustawy

Zgodnie z projektowanym artykułem posiedzenia zespołów orzekających odbywają się w składach trzy i pięcioosobowych. W uzasadnieniu do projektu ustawy brak uzasadnienia, dlaczego dopuszcza się w przypadku organu kolegiального procedowanie w składzie 2 osób. Przy parzystej liczbie składu orzekającego nie będzie możliwym spełnienie normy z ust. 2 stwierdzającej, iż orzeczenia zespołu orzekającego Komisji zapadają większością głosów składu zespołu orzekającego.

Kolejną kwestią wymagającą dalszego uregulowania jest wydawanie orzeczeń kończących postępowanie. Zgodnie z ust. 4 doręcza się je z urzędu uczestnikom wraz z uzasadnieniem. W tym kontekście nie jest jasny status rozpatrywania przez Komisję Prawa Autorskiego spraw o wykładnię orzeczenia Komisji.

Pełna treść art. 110¹ ust. 2 jest następująca:

„2. Do zadań Komisji należy:

(...);

6) rozpatrywanie spraw o wykładnię orzeczenia Komisji.”.

Biorąc pod uwagę liczbę spraw, które szacuje się, iż wpłyną do Komisji oraz zakładając, iż w podejmowanych orzeczeniach Komisja winna mieć na celu wydanie zrozumiałego dla stron rozstrzygnięcia, a także moc prawną takiej wykładni (co z jej ewentualną kontrolą sądowo-administracyjną?), należy przerehabilitować przepisy projektu dotyczące trybu oraz zasad podejmowania rozstrzygnięć.

Niezależnie od powyższego nie jest jasny status prawny wykładni dokonywanej przez osoby (mogące posiadać jedynie „odpowiednią wiedzę z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz niezbędne doświadczenie zawodowe”) wchodzące w skład zespołów orzekających i roli takiego orzeczenia w obrocie prawnym. Instytucja wykładni jest dokonywana w polskim systemie prawnym jedynie przez dwie instytucje: Sąd Najwyższy oraz naczelników urzędów skarbowych.

4. Zatwierdzanie tabeli wynagrodzeń

- art. 110¹¹ projektu ustawy

Należałoby określić, że organizacje zbiorowego zarządzania mają obowiązek przedłożyć Komisji tabele na wszystkich polach eksploatacji, na których działają – a nie tylko na polach tzw. przymusu pośrednictwa OZZ oraz na polu odtwarzania. Brak jest podstaw do wyodrębniania pola odtwarzania od innych pól eksploatacji. Określenie tabel dla wszystkich pól eksploatacji sprawiłoby, że działalność organizacji stałaby się znacznie bardziej przejrzysta, co zwiększyłoby także pewność obrotu na rynku.

5. Właściwość sądu

- art. 110¹⁹ projektu ustawy

Sąd powinien być uprawniony nie tylko do zatwierdzenia, odmowy zatwierdzenia, ale i do zmiany i zatwierdzenia zmienionych w ten sposób tabel wynagrodzeń. Takie rozwiązanie umożliwi uniknięcie sytuacji, w której sąd odmawia zatwierdzenia tabeli, zaś nowa tabela trafia do sądu po kilkunastu miesiącach i ponownie nie jest dla sądu akceptowalna.

Wątpliwości natury konstytucyjnej wzbudza projektowane upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do wyznaczenia w formie rozporządzenia sądu okręgowego właściwego do rozpoznawania spraw wynikających z niezadowolenia z rozstrzygnięć Komisji Prawa Autorskiego. W uzasadnieniu brak informacji czy postulowane rozwiązanie było opiniowane przez Krajową Radę Sądownictwa.

7. Ponadto:

Z projektowanej delegacji do wydania rozporządzenia z art. 104 ust. 3⁵, nie jest jasne, jaką funkcję ma pełnić wydanie ramowego zakresu rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji zbiorowego zarządzania pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez organizację jej celów statutowych, kto ma

powyższej oceny dokonywać oraz jakie sankcje przewiduje ustawodawca za niewykonanie tego obowiązku.

Postulowanym także byłoby wprowadzenie modelu, który doprowadzi do konkurencyjności między organizacjami zbiorowego zarządzania tak, aby stworzyć warunki zapewniające, iż organizacjom będzie opłacało się działać bardziej efektywnie i taniej. Nie powinna istnieć sytuacja, w której ustalenie stawek przez Komisję Prawa Autorskiego prowadziłyby do braku konkurencji między organizacjami. Stawki określone przez Komisję powinny stanowić stawki maksymalne, co do których obniżenia organizacje mogą porozumieć się z podmiotami organizacyjnymi.

Art. 110³ ust. 3 projektu – nie jest możliwe spełnienie normy stwierdzającej, iż „nowy członek zespołu orzekającego jest wybierany zgodnie z zasadami określonymi dla danego postępowania”, ponieważ w projekcie nie określono trybu wyboru arbitra w zależności od trybu postępowania.

W art. 110¹⁸ ust. 3 nie jest jasne, o jaki skład chodzi – liczebny czy osobowy.

Nie jest jasny użyty w art. 110¹² ust. 2 pkt 2 oraz ust. 4 projektu termin „kwota ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych”.

Art. 6 dotyczący wejścia w życie ustawy wymaga zmiany ze względu na upływ proponowanego terminu.

Propozycje zmian zapisów projektu:

Niezależnie od komentarzy i uwag zawartych w pierwszej części niniejszego dokumentu, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji proponuje następujące zmiany w opiniowanym projekcie ustawy:

Art 104 ust. 5

PIIT postuluje, aby w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w art. 104 ust. 5 zezwolenie na wykonywanie zbiorowego zarządu było bezwzględnie cofane, a nie, jak dotychczas, aby była to tylko fakultatywna możliwość. Niestety praktyka ostatnich lat pokazuje, że zezwolenia nie są cofane nawet w przypadkach, kiedy wydawałoby się to oczywiste. Dlatego Izba proponuje następujące brzmienie przepisu:

„5. Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego cofa zezwolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli organizacja:

- 1) nie wykonuje należycie obowiązków w zakresie zarządzania powierzonymi jej prawami autorskimi lub pokrewnymi oraz ich ochrony;***
- 2) narusza przepisy prawa w zakresie udzielonego zezwolenia;***
- 3) nie wypełnia obowiązku złożenia do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, w przypadkach określonych w art. 21 ust. 1 i 2¹, art. 21¹ ust. 1 i art. 70 ust. 2¹, oraz na polu eksploatacji odtwarzanie.”;***

Ewentualnie, jeśli powyższa propozycja nie byłaby przyjęta, Izba proponuje, aby przynajmniej nowa zaproponowana w projekcie przesłanka, była bezwzględna przesłanką do cofnięcia zezwolenia. Jeśli bowiem organizacja zbiorowego zarządzania nie przedstawia do zatwierdzenia tabeli to oznacza, że nie wypełnia swoich podstawowych obowiązków i nie realizuje zbiorowego zarządu.

Art. 107¹ ust. 2

PIIT postuluje, aby wszystkie zasady przewidziane w projekcie ustawy dla pola publiczne odtwarzanie rozszerzyć na wszystkie pola eksploatacji, gdzie występuje obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności na pole nadawanie i reemisja. Warto zwrócić uwagę, że wraz z rozwojem technologicznym i postępującą konwergencją mediów i telekomunikacji pojęcie nadawania i reemisji będzie się znacznie rozszerzać. Może to zostać również wzmocnione w wyniku implementacji do polskiego prawa tzw. Dyrektywy o Medialnych Usługach Audiowizualnych.

Izba nie znajduje uzasadnienia dla różnicowania prawnej sytuacji podmiotów korzystających z praw autorskich na różnych polach eksploatacji. Dlatego też Izba postuluje, aby Art. 107¹ ust. 2 brzmiał następująco:

2. Organizacje zbiorowego zarządzania zawierają porozumienia dotyczące wspólnego poboru wynagrodzeń za korzystanie z przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzanie, nadawanie i reemisja na zasadach określonych w tych porozumieniach i zatwierdzonych tabelach wynagrodzeń.

Art. 110

PIIT uważa, że wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać, poza czynnikami określonymi w projektowanym przepisie, całkowite obciążenie podmiotów z tytułu płacenia przedmiotowych wynagrodzeń. Dla prowadzenia działalności gospodarczej kwestia pewności i planowości wydatków ma zasadnicze znaczenie. W sytuacji, w której wysokość wynagrodzeń należnych organizacjom zbiorowego zarządzania jest w żaden sposób limitowana, pewność prowadzenia działalności gospodarczej i obrotu gospodarczego znacząco się zmniejsza. Z tych powodów Izba postuluje następujące brzmienie art. 110:

„Art. 110. Wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i przedmiotów praw

pokrewnych, charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także całkowity poziom opłat ponoszonych na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania.”;

Art 110² ust. 3

PIIT uważa, że obecność stowarzyszeń twórców oprogramowania i samorządu gospodarczego firm teleinformatycznych, a także samych firm teleinformatycznych powinna być zdecydowanie lepiej widoczna niż w przedłożonej propozycji. PIIT przypomina, że oprogramowanie komputerowe jest objęte prawem autorskim, a to oznacza, że w ust. 3 pkt 2) powinny być wymienieni także twórcy

oprogramowania (programiści, deweloperzy oprogramowania),. Przede wszystkim jednak, wraz z konwergencją rynku, firmy telekomunikacyjne, teleinformatyczne i internetowe w coraz większym stopniu są aktywne na rynku praw autorskich i zbiorowego zarządzania. Dostarczają one coraz bardziej znaczących kanałów przenoszenia treści i utworów podlegających prawu autorskiemu. W tym kontekście nie wydaje się uzasadnione szczególne wyróżnienie „tradycyjnych” nadawców radiowych i telewizyjnych przy pominięciu firm telekomunikacyjnych oraz teleinformatycznych i internetowych.

Uważamy, że pominięcie tego niezwykle szybko rosnącego i istotnego dla gospodarki sektora, jakim jest teleinformatyka byłoby znaczącym niedopatrzeniem.

Dlatego też proponujemy następujące brzmienie tego ustępu:

„3. Kandydatów na arbitrów Komisji przedstawiają

- 1) organizacje zbiorowego zarządzania;***
- 2) stowarzyszenia twórców, artystów wykonawców i producentów, w tym także twórców i producentów oprogramowania komputerowego;***
- 3) organizacje zrzeczające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych;***
- 4) organizacje radiowe, telewizyjne, telekomunikacyjne i teleinformatyczne.***

Art 110² ust 4

PIIT zwraca uwagę, że obecnie technologie teleinformatyczne otwierają wiele nowych pól eksploatacji lub też redefiniują istniejące pola eksploatacji. Naszym zdaniem posiadanie podstawowej wiedzy na temat technologii teleinformatycznych i możliwości, jakie one ze sobą niosą jest niezbędne każdemu arbitrowi i powinno być wprowadzone, jako warunek konieczny przy nominacji kandydatów. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, w której (patrz

uwaga poprzednia) ustawodawca nie uwzględnił w propozycji podkomisji udziału sektora teleinformatycznego.

Inną propozycją może być wprowadzenie możliwości powoływania przez Przewodniczącego Komisji ekspertów, w tym w szczególności ekspertów ds. technologii teleinformatycznych. Zapis taki może pojawić się, jako art 110⁴ ust 7., zaś wynagrodzenie ekspertów może być opisane, jako art. 110⁷ ust. 5.

Art 110⁴ ust 1

PIIT nie widzi powodu, dla którego wybór przewodniczącego Komisji musiałby się odbywać większością 2/3 głosów, zwłaszcza, że jeśli w ciągu tego jednego posiedzenia Komisji przewodniczący nie zostanie wybrany to takiego wyboru dokonuje minister właściwy bez konieczności konsultowania się z kimkolwiek. **PIIT proponuje pozostawienie wyboru Przewodniczącego Komisji zwykłą większością głosów.**

Art. 110⁴.

PIIT uważa, że w prezydium Komisji Prawa Autorskiego (tj. przewodniczący i jego zastępca) powinna zostać zachowana równowaga podobna jak w składzie całej Komisji. Dlatego też, PIIT postuluje następujące brzmienie art. Art. 110⁴ ust. 2:

„Art. 110⁴. 2. Zastępca przewodniczącego Komisji jest wybierany, powoływany i odwoływany na wniosek przewodniczącego Komisji, który wskazuje kandydata na to stanowisko, na zasadach określonych w ust. 1, z zastrzeżeniem, że jeśli przewodniczący Komisji, był do niej powołany spośród kandydatów przedstawionych przez podmioty wymienione w art. 110² ust. 3 pkt 1 i 2, to jego zastępca powinien być powołany do Komisji spośród kandydatów przedstawionych przez podmioty wymienione w art. 110² ust. 3 pkt 3 i 4 – i odwrotnie.”

Art 110⁵ ust 1.

PIIT proponuje wprowadzenie zapisu, iż „Posiedzenia zespołów orzekających mogą odbywać się drogą elektroniczną”.

Uzasadniamy tę propozycję zdecydowanym przyspieszeniem procesu orzekania oraz znacznym zmniejszeniem kosztów (np. podróży, arbitrzy mogą pochodzić z różnych krańców Polski). Jednocześnie nie widać przeciwwskazań dla takiej pracy zespołu.

Art. 110¹¹ ust. 3.

Zgodnie z uwagami poczynionymi wcześniej Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji uznaje za korzystne rozwiązania zaproponowane w projekcie dotyczące pola eksploatacji publicznej odtwarzanie. Jednocześnie PIIT nie znajduje żadnych argumentów prawnych przeciwko rozszerzeniu tych zasad na pole reemisji i nadawanie. Przeciwnie, różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów znajdujących się w takiej samej lub analogicznej sytuacji faktycznej stawia pytanie o konstytucyjność takiego rozwiązania. Dlatego też proponujemy następujące brzmienie Art. 110¹¹ ust. 3:

„Art. 110¹¹. 3. Sprawy z wniosków o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych w przypadkach, o których mowa w art. 21 ust. 1 i 2¹, art. 21¹ ust. 1 i art. 70 ust. 2¹, oraz na polu eksploatacji odtwarzanie podlegają wspólnemu rozpoznaniu w ramach jednego postępowania.”

Art. 110¹¹ ust. 6.

W konsekwencji wcześniej poczynionych uwag dotyczących roli firm telekomunikacyjnych i teleinformatycznych proponujemy nadać Art. 110¹¹ ust. 3. następujące brzmienie:

„6. Uczestnikami postępowania w sprawach o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń są:

- 1) wnioskodawca;***
- 2) inne organizacje zbiorowego zarządzania, które w udzielonym im zezwoleniu, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2, mają wskazane pola eksploatacji, których dotyczą tabele wynagrodzeń, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu;***
- 3) organizacje zrzeszające podmioty korzystające z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, których działalność obejmuje pola eksploatacji wynikające z tabel, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu;***
- 4) organizacje radiowe i telewizyjne , telekomunikacyjne i teleinformatyczne, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu.***

Art 110¹¹ ust 8.

PIIT proponuje skreślić konieczność ogłaszania drukiem w dwóch ogólnopolskich dziennikach ogłoszenia o wszczęciu postępowania. Zdecydowanie wystarczy wyłącznie informacja na stronach internetowych ministra właściwego, a koszty procesu zostaną zmniejszone.

Art. 110¹² ust. 2.

PIIT uznaje za błędną zmianę dokonaną w stosunku do projektu z przedłożenia rządowego. Izba zdecydowanie stoi na stanowisku, że Komisja Prawa Autorskiego powinna mieć możliwość dokonywania zmian w przedłożonym projekcie tabel wynagrodzeń. Tylko takie rozwiązanie pozwoli na prawidłowy proces zatwierdzania tabel wynagrodzeń. Proponowane w opiniowanym projekcie rozwiązanie jest niezrozumiałe i niejasne. Ponadto, co zostanie wskazane w dalszej części stanowiska PIIT, prowadzi do niedopuszczalnego, na gruncie prawa konstytucyjnego, zróżnicowania podmiotów i w konsekwencji sprawia, że projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest niezgodny z Konstytucją i nie realizuje wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który to wyrok stał się impulsem do prac legislacyjnych. Z tych względów PIIT proponuje przywrócenie zapisów z projektu rządowego i nadanie art. 110¹². ust. 2 następującego brzmienia:

„Art. 110¹². 2. Zespół orzekający Komisji zatwierdza, odmawia zatwierdzenia albo zmienia i zatwierdza zmienione w ten sposób tabele wynagrodzeń.”

Art. 110¹³ ust. 1.

Rozwiązanie zaproponowane w opiniowanym projekcie ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, różnicujące prawa stron postępowania o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń w zakresie zaskarżenia orzeczenia Komisji do sądu są błędne i stawiają pod znakiem zapytania sens całej nowelizacji. Nie do zaakceptowania jest rozwiązanie, gdzie organizacja zbiorowego zarządzania może *de facto* skarżyć do sądu całe orzeczenie Komisji, wnosząc do sądu wnioski o zatwierdzenie tabel wynagrodzeń (w całości albo części), a inni uczestnicy postępowania mogą wnosić jedynie o odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń. Takie zróżnicowanie jest kompletnie niezrozumiałe i nie może zyskać aprobaty. Dlatego też PIIT proponuje następujące brzmienie komentowanego przepisu:

„Art. 110¹³. 1. Wnioskodawca niezadowolony z orzeczenia Komisji może złożyć do sądu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu orzeczenia z uzasadnieniem wniosków o:

- 1) **zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń, w całości albo w części;**
- 2) **odmowę zatwierdzenia tabeli wynagrodzeń, zatwierdzonej na podstawie art. 110¹² ust. 2;**
- 3) **zmianę tabeli wynagrodzeń, zatwierdzonej na podstawie art. 110¹² ust. 2, w całości albo w części.**

Przyjęcie powyższej propozycji PIIT wymagać będzie odpowiedniej modyfikacji ust. 4 opiniowanego artykułu.

Art. 110¹⁶. ust. 3 pkt. 4

Zgodnie z wcześniej przedstawioną argumentacją proponujemy nadać art. 110¹⁶. ust. 3 pkt. 4 następujące brzmienie:

„Art. 110¹⁶. 3. Uczestnikami postępowania, o którym mowa w ust. 1, są: (...) 4) organizacje radiowe, telewizyjne oraz podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne, jeżeli złożą wniosek o udział w tym postępowaniu.

Art. 110²¹. ust. 1 pkt. 5.

Zgodnie z wcześniej przedstawioną argumentacją proponujemy nadać a rt. 110²¹. ust. 1 pkt. 5. następujące brzmienie:

„Art. 110²¹. 1. Uczestnikami w sprawie są: (...) 5) organizacje radiowe, telewizyjne oraz podmioty świadczące usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne, których działalność jest objęta zakresem wniosku lub odwołania, jeżeli przystąpią do postępowania przed jego zakończeniem w drugiej instancji.”

Art. 110²².

PIIT uważa, że dla prawidłowego i sprawiedliwego funkcjonowania systemu tabel wynagrodzeń konieczne jest przyznanie sądowi uprawnienia, obok zatwierdzania lub odmawiania zatwierdzenia, do zmiany tabel wynagrodzeń. Sądowa kontrola w tym zakresie wydaje się konieczna. Warto przypomnieć, że takie rozwiązanie znajdowało się w przedłożeniu rządowym. Dlatego też, PIIT proponuje następujące brzmienie Art. 110²²:

Art. 110²². W sprawach z wniosków, o których mowa w art. 110¹³ ust. 1 i 3, sąd orzeka o zatwierdzeniu, odmowie zatwierdzenia lub zmianie tabeli wynagrodzeń, w całości albo w części, biorąc pod uwagę kryteria określone w art. 110¹² ust. 3. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie doręczane jest z urzędu przewodniczącemu Komisji.”.

Konkluzja:

Mając na uwadze dotychczasowe uwagi i opinie zgłoszone przez Biuro Analiz Sejmowych oraz przedłożoną treść projektu ustawy, stwierdzić należy, iż projekt powinien być przedmiotem gruntownej analizy, co do koncepcji rozwiązań ustrojowych i prawnych w nim zaproponowanych. W przypadku zmian dotyczących instytucji prawnych zawiera, bowiem, rozwiązania, które mogą być naszym zdaniem sprzeczne z Konstytucją.